

Panu

**Wäinö ja
Kertovaisia runoelmia**

**4.nen O.S.T.
Pataljoonan
Sotlas Kirjasto**

Mikä liekään ollut aihe talvella kerran, kun ystäväni Kihlakunnan-neuvos palauti mieleen sanat "Waiiti seisoo Ferencz Renyi/Sotamiesten keskellä" muistellakseen sitten, että tämä ja monta muuta tuttua runoa ja runoilijaa sisältyi pieneen kirjaseen Kertovaisia runoelmia, jota he lukivat Oulun Suomalaisessa Klassillisessa Lyseossa tämän vuosisadan alussa. Alussapa niinkin, sillä vanha ystäväni kirjoitti ylioppilaskirjoituksensa Pokkitörmän uskallusselityksessä juhlasalissa talvella 1909.

Kysyin kirjaa lainaksi Oulun Ainolasta ja sain kuin sainkin, titteliivulla nimen alla sana Alkupe räisiä. Alareunassa on merkintä Helsingistä, /kansanwalistusseuran kustantama. Käännötpuolelle on vastaavalle kohdalle painettu Helsingissä, /Suomalaisen Kirjall. Seuran kirjapainossa, /1890. Sidos ei ole alkuperäinen, mutta luja on, varmasti jonkun oululaisen sitojamestarin työtä.

Katson ensimmäiseksi tuon Ferencz Renyin, taisi Kihlakunnan-neuvos jo muistaakn, että kirjoittaja oli Wäinö. Selityksistä selviää, että tämä Renyi oli unkarilainen kouluopettaja, joka liittyi 1848-vuoden kapinaan, talonpoikiin, jotka nousivat kartanonheransa hirmuvaltaa vastaan. Luksiessani huomasin runoelman tuksi. Se kertoo niin järkyttävän

tarinan, että sitä ei voi unohtaa, jos sen kerran on lukenut. Renyi parka! Ja yhä vain noita hirmuhaltsijoita riittää...!

Kuka oli Wäinö? Käsillä oli kirjastoneuvos E.J.Ellilän Kirjallisia salanimiä ja nimimerkkejä (1966), mutta vaikka se on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran 2. ja täydennetty painos, Wäinö ei selviä siitä. Kihlakunnan-neuvos itse senkin asian selvitti: runokirjaseen on toimittanut K. Leopold Krohn ja hänen on myös nimimerkki Wäinö, joka on kirjoittanut Ferencz Renyin, ilmeisesti joko vapaasti suomentaen tai unkarilaisen kansantarinan mukaan. L.Leopold on Kaarle Krohn Juliuksenpoika, kansanrunoudentutkija ja professori. Julius Krohn oli suomen kielen ja kirjallisuuden professori hänkin, ja poika Kaarle toimitti painosta hänen keskeneräisen Suomalaisen kirjallisuuden

vaiheet, ensimmäisen kirjallisuutemme historian. Julius K:n runoilijanimeerki oli Suonio, joka monien muiden tunnettujen runoilijoiden kanssa sisältyy K.Leopoldin "runoelmiin"; Cajander, Erkko, P.J.Hannikainen, Jännes, Kivi, Kramsu, Oksanen, U.von Schrowe, Tuokko.

Lainakirjaseeni sisäkannessa on tietenkin kaupungnkirjaston lappu ja siinä myös sana Käsikirjasto, kirjastomerkki ja kantanumero. Sen alla on tätä edellisen omistajan lainakortin kotele: "Oulun kansankirjasto. Otteita säännöistä: ... §. Jos lainanottaja laminlyö määrääjan kuluessa tuoda kirjjan takaisin, maksakoon 10 penniä viikolta sakkoo"...

Taisi jo olla aika käsitellä tämäkin launa!

Mainitun kansankirjaston kotelon alla on vielä kolmas lappunen,

mutta sen sisältöä en pääse kurkistamaan, onpahan liian hyvä vanhan ajan liima. Sisäkannen yläreunaan on aikoinaan lyöty "retuliini" leima:

Arvaan, että piiloon jäävään lappuseen sisältyvät sen kirjaston sotapojille antamat lainausohjeet.

Mietin hetken tuota "O.S.T." mutta numeron 4 avulla se kyllä nopeasti selkeni muotoon Oulun Tarkk'ampujapataljoona, ja kun käänsin uudelleen eteeni nimiön, niin huomasin sen yläreunassa hieman haalistuneen pyöreän leiman, keskellä Venäjän keisarikunnan kaksioiskotkaa ja kehää kiertäen teksti: "4s OULUN SUOMEN TARKKAMPUJAPATALJOONA"

Lyseolaisten lisäksi ovat siis 90-vuotiaan kertojani 90-vuotiaan kirjaseen Wäinön "Renyitä", Cajanderin Vapautettua kuningatar-ta, Erkon Vanhaa mummoa, Jänneksen Hakkapeliittaa, Kiven runoa Äiti ja lapsi, Kramsun Ilkkaa ja "Krankkaa", Oksasen Koskenlaskijan morsianta, v.Schrowen Mierolaisäijää ja Morsianta, Suomen Karkuria ja Tuokon Birger Jarlin linnaa lukeneet myös mainiot Oulun tarkk'ampujatataljoonan koko olemassaolon ajan.